

การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

สำหรับงวด 3 เดือน และงวด 6 เดือน สิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2563

ในไตรมาส 2 ปี 2563 โทร มูฟ เอช เติบโตสูงเหนืออุตสาหกรรมและเป็นผู้ให้บริการเพียงรายเดียวที่รายงานการเติบโตของรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งจากปีก่อนและไตรมาสก่อนหน้า โดยมีรายได้จากการให้บริการเติบโตร้อยละ 3.35 จากปีก่อนและร้อยละ 0.38 จากไตรมาสก่อนหน้าเป็น 20.17 พันล้านบาท แม้รายได้ที่เกี่ยวข้องกับบริการโรมมิ่งและนักท่องเที่ยวจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 เติบโตไตรมาส ส่งผลให้รายได้จากการให้บริการในครั้งแรกของปี 2563 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.26 เป็น 40.26 พันล้านบาท อันเป็นผลจากเครือข่ายคุณภาพสูง ตลอดจนการผสานความร่วมมือกับพันธมิตรทางธุรกิจที่มีช่องทางการขายและจัดจำหน่ายทั่วประเทศโดยบริการระบบรายเดือนของโทร มูฟ เอช เติบโตแข็งแกร่งทั้งรายได้และจำนวนผู้ใช้บริการที่เติบโตในอัตราเลขสองหลักจากปีก่อนหน้า ขณะที่ฐานผู้ใช้บริการรวมของโทร มูฟ เอช เป็น 30.16 ล้านราย แบ่งเป็นลูกค้าระบบรายเดือน 9.01 ล้านราย และระบบเติมเงิน 21.15 ล้านราย มีรายได้ต่อผู้ใช้บริการต่อเดือน (Blended ARPU) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.61 จากปีก่อนและร้อยละ 1.53 จากไตรมาสก่อนหน้าเป็น 216 บาทในไตรมาส 2 ปี 2563

EBITDA (ไม่รวมผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16) ของกลุ่มบริษัท เติบโตประมาณร้อยละ 14.48 จากปีก่อนหน้า เป็น 5.46 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และร้อยละ 13.12 จากปีก่อนหน้าเป็น 10.44 พันล้านบาทในครั้งแรกของปี 2563 ตามรายได้ที่เพิ่มขึ้นและการมุ่งเน้นบริหารค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม ค่าจัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้งานคลื่นความถี่ 2600MHz ที่รับรู้เต็มในไตรมาส 2 ปี 2563 และต้นทุนทางการเงินที่เพิ่มขึ้นตามภาระหนี้สินเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของธุรกิจและใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลให้กลุ่มบริษัทมีผลขาดทุนสุทธิ (ไม่รวมผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16) 1.92 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และขาดทุนสุทธิ 3.17 พันล้านบาทในครั้งแรกของปี 2563 สูงขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าที่มีกำไรสุทธิ 0.29 พันล้านบาทในไตรมาส 2 และขาดทุนสุทธิ 0.93 ในครั้งแรกของปี 2562

หากรวมผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชีดังกล่าว EBITDA ตามรายงาน เติบโตร้อยละ 67.83 จากไตรมาสเดียวกันในปีก่อนหน้า เป็น 8.00 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และเติบโตร้อยละ 67.11 จากปีก่อนหน้าเป็น 15.42 พันล้านบาทในครั้งแรกของปี 2563 โดยมีผลขาดทุนสุทธิ 2.17 พันล้านบาทในไตรมาส 2 ปี 2563 และ 3.77 พันล้านบาทในครั้งแรกของปี 2563 ทั้งนี้ กลุ่มบริษัทฯ จะมุ่งเน้นการเพิ่ม productivity ในทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง อาทิ การมุ่งสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนโครงข่ายการบริหารช่องทางการขายอย่างมีประสิทธิภาพ การเพิ่ม productivity ของพนักงาน และการบริหารค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขยายโดยมุ่งเน้นที่การเติบโตของฐานลูกค้าคุณภาพ

	ไตรมาส 2		31 ธันวาคม	
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2561
จำนวนผู้ใช้บริการของกลุ่มบริษัท – Subscriber (ล้านราย)	30.2	29.8	30.6	29.2
รายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน – ARPU (บาท)	216	212	209	208

➤ **รายได้รวมของกลุ่มบริษัทฯ**

รายได้รวมของกลุ่มบริษัทฯ ประกอบด้วย รายได้จากค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่น รายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่าย รายได้จากการขายสินค้า รายได้ค่าเช่าและค่าบริการอุปกรณ์โครงข่าย และรายได้อื่น ทั้งนี้ โครงสร้างรายได้ของกลุ่มบริษัทฯ แบ่งตามประเภทผลิตภัณฑ์และการให้บริการมีดังต่อไปนี้

ผลิตภัณฑ์/บริการ	ไตรมาส 2 ปี 2563		ไตรมาส 2 ปี 2562		งวด 6 เดือน ปี 2563		งวด 6 เดือน ปี 2562	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่น	20,170.97	72.43	19,517.91	70.93	40,264.72	70.48	38,620.66	72.02
- บริการเสียง (Voice) และบริการที่ไม่ใช่เสียง (Non-Voice)	19,171.03	68.83	18,064.93	65.65	38,139.82	66.76	36,058.29	67.24
- บริการโทรศัพท์ที่ข้ามแดนระหว่างประเทศ และอื่นๆ	1,000.02	3.59	1,452.98	5.28	2,124.98	3.72%	2,562.37	4.78
รายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (ค่า IC)	389.03	1.40	826.39	3.00	778.11	1.36	1,664.89	3.10
รายได้จากการขายสินค้า	4,124.55	14.81	3,443.91	12.52	9,150.65	16.02	6,745.07	12.58
รายได้ค่าเช่าและค่าบริการอุปกรณ์โครงข่าย	3,023.82	10.86	2,966.58	10.78	6,005.71	10.51	5,882.94	10.97
รายได้อื่น	142.43	0.51	760.77	2.76	932.86	1.63	712.30	1.33
รวมรายได้และรายได้อื่น	27,850.79	100.00	27,515.56	100.00	57,132.05	100.00	53,625.86	100.00

- **รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่** เติบโตเหนืออุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง มีรายได้จากการให้บริการเติบโตขึ้นร้อยละ 3.35 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนหน้า เป็น 20.17 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 ส่งผลให้ส่วนแบ่งตลาดรายได้จากการให้บริการเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31.4 หนุนโดยจำนวนผู้ใช้บริการรายใหม่สุทธิในกลุ่มลูกค้าระบบรายเดือน 408.7 พันรายในไตรมาส 2 ปี 2563 ทั้งนี้ ฐานผู้ใช้บริการรวมของทรูมูฟ เอช มีจำนวน 30.16 ล้านราย แบ่งเป็นกลุ่มลูกค้าระบบรายเดือน 9.01 ล้านรายและกลุ่มลูกค้าระบบเติมเงิน 21.15 ล้านราย ขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อผู้ใช้บริการรวม (Blended ARPU) ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าและปีก่อนหน้าเป็น 216 บาท
- **รายได้รวมจากบริการเสียงและไม่ใช่เสียง (นอนวอยซ์)** เติบโตร้อยละ 6.12 จากปีก่อนหน้าและร้อยละ 1.07 จากไตรมาสก่อนหน้าเป็น 19.17 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 ส่วนใหญ่จากกลุ่มลูกค้าระบบรายเดือนที่ยังมีรายได้และจำนวนผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 11 และร้อยละ 15 จากปีก่อนหน้า ตามลำดับ หนุนโดยความต้องการใช้งานดาต้าที่เพิ่มขึ้นและการบริหารช่องทางการขายและจัดจำหน่ายอย่างมีประสิทธิภาพผ่านพันธมิตรทางธุรกิจซึ่งไม่ได้รับผลกระทบจากช่วง lockdown
- **รายได้จากการขายสินค้า** เป็น 4.12 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 เติบโตร้อยละ 19.76 จากไตรมาสสองของปีก่อนหน้า แต่ปรับตัวลดลงร้อยละ 17.94 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้าจากยอดขายดีไวซ์ที่ลดลงในระหว่างไตรมาส พร้อมการบริหารค่าใช้จ่ายด้าน subsidy โดยมุ่งเน้นที่การเติบโตของฐานลูกค้าคุณภาพ ทั้งนี้

รายได้จากการขายสินค้าในครึ่งแรกของปี 2563 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเป็น 9.15 พันล้านบาท จากผลตอบรับที่ดีต่อแคมเปญดีไวซ์ในหลากหลายรุ่น

➤ **ต้นทุน และ ค่าใช้จ่าย**

ต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขาย	ไตรมาส 2 ปี 2563		ไตรมาส 2 ปี 2562		งวด 6 เดือน ปี 2563		งวด 6 เดือน ปี 2562	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ต้นทุนการให้บริการรวม	18,284.32	79.73	18,304.03	82.39	36,501.07	78.14	36,226.35	82.39
- ค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแล (Regulatory Costs)	529.95	2.31	485.94	2.19	983.64	2.11	976.20	2.22
- ค่าใช้จ่ายเชื่อมต่อโครงข่าย (ค่า IC)	548.43	2.39	918.32	4.13	1,085.36	2.32	1,846.92	4.20
- ต้นทุนการให้บริการ ไม่รวมค่า IC	10,901.98	47.54	13,071.76	58.84	22,187.14	47.50	25,861.39	58.82
- ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	6,303.96	27.49	3,828.02	17.23	12,244.92	26.21	7,541.84	17.15
ต้นทุนขาย	4,647.40	20.27	3,911.64	17.61	10,213.22	21.86	7,740.40	17.61
รวมต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขาย	22,931.72	100.00	22,215.67	100.00	46,714.29	100.00	43,966.75	100.00

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.81 จากปีก่อนหน้าเป็น 27.26 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.78 เป็น 55.53 พันล้านบาท ในครึ่งแรกของปี 2563 ส่วนใหญ่จากค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงข่าย

- **ค่าใช้จ่ายเชื่อมต่อโครงข่ายสุทธิ** เป็น 159.40 ล้านบาท ในไตรมาส 2 และเป็น 307.26 ล้านบาทในครึ่งแรกของปี 2563 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ตามการเชื่อมต่อโครงข่ายสุทธิที่เพิ่มขึ้น
- **ค่าใช้จ่ายด้านการกำกับดูแล (Regulatory costs)** เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.06 จากไตรมาสเดียวกันในปีก่อนและร้อยละ 16.81 จากไตรมาสก่อนหน้า เป็น 529.95 ล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 ตามรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เติบโตขึ้น
- **ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานหลัก** (ประกอบด้วยต้นทุนในการให้บริการไม่รวมค่า IC และค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร) เป็น 13.98 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 ลดลงร้อยละ 16.13 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนหน้าและร้อยละ 3.67 จากไตรมาสก่อนหน้า จากมาตรการควบคุมต้นทุนโดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (ไม่รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย) ลดลงร้อยละ 14.43 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า
- **ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย** เป็น 7.55 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และ 14.75 พันล้านบาทในครึ่งแรกของปี 2563 เพิ่มขึ้นตามการขยายและเพิ่มคุณภาพโครงข่ายและการให้บริการอย่างต่อเนื่อง การรับรู้ค่าตัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้งานคลื่นความถี่ 2600MHz เต็มไตรมาส รวมถึงผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16

- **ต้นทุนทางการเงิน** เป็น 3.15 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และ 6.13 พันล้านบาทในครึ่งแรกของปี 2563 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า จากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16 และหุ้นกู้ที่เพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ การชำระค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่และใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน

➢ **กำไรและขาดทุน**

งบการเงินรวม หน่วย: ล้านบาท	ไตรมาส 2 พ.ศ. 2563	ไตรมาส 2 พ.ศ. 2562	งวด 6 เดือน พ.ศ. 2563	งวด 6 เดือน พ.ศ. 2562
รวมรายได้	27,708.36	26,754.79	56,199.19	52,913.57
รวมต้นทุน	(22,931.72)	(22,215.67)	(46,714.29)	(43,966.75)
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	4,776.65	4,539.11	9,484.90	8,946.82
รวมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	(4,329.31)	(4,300.43)	(8,815.03)	(8,526.76)
กำไรจากการดำเนินงานก่อนดอกเบี้ยจ่าย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และรายจ่ายตัดบัญชี (EBITDA)	7,999.16	4,766.16	15,417.42	9,225.79
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	(7,551.83)	(4,527.48)	(14,747.55)	(8,805.73)
กำไรจากการดำเนินงาน (EBIT)	447.34	238.69	669.87	420.05
ต้นทุนทางการเงิน	(3,153.30)	(1,710.47)	(6,128.93)	(3,354.63)
รายได้(ค่าใช้จ่าย) อื่น	113.86	744.92	860.73	645.66
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุน	3.21	112.99	5.73	402.54
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้	(2,588.89)	(613.88)	(4,592.60)	(1,886.38)
รายได้(ค่าใช้จ่าย)ภาษีเงินได้	419.87	906.93	819.74	955.61
กำไร (ขาดทุน) สำหรับงวด	(2,169.02)	293.06	(3,772.86)	(930.77)

- กลุ่มบริษัท มี**กำไรขั้นต้น**เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.23 เป็น 4.78 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.01 เป็น 9.48 พันล้านบาทในครึ่งแรกของปี 2563 ตามรายได้ที่เติบโต ขณะที่ EBITDA (ไม่รวมผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16) เติบโตร้อยละ 14.48 จากปีก่อนหน้า เป็น 5.46 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และร้อยละ 13.12 จากปีก่อนหน้าเป็น 10.44 พันล้านบาทในครึ่งแรกของปี 2563 ตามรายได้ที่เพิ่มขึ้นและการมุ่งเน้นบริหารค่าใช้จ่าย หากรวมผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชีดังกล่าว EBITDA ตามรายงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 67.83 จากช่วงเดียวกันของปีก่อนเป็น 8.00 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 และเติบโตร้อยละ 67.11 จากปีก่อนหน้าเป็น 15.42 พันล้านบาทในครึ่งแรกของปี 2563
- อย่างไรก็ตาม การรับรู้ค่าตัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้งานคลื่นความถี่ 2600MHz เต็มไตรมาส และต้นทุนทางการเงินที่เพิ่มขึ้นตามภาระหนี้สินเพื่อสนับสนุนการขายตัวของธุรกิจ ส่งผลให้กลุ่มบริษัทมี**ผลขาดทุนสุทธิ** 1.92 พันล้านบาท ในไตรมาส 2 ปี 2563 (ไม่รวมผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16) เทียบกับกำไรสุทธิที่ 0.29 พันล้านบาทในไตรมาสเดียวกันของปีก่อนหน้า

การวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน

งบการเงินรวม	30 มิถุนายน	31 ธันวาคม
หน่วย: ล้านบาท	พ.ศ.2563	พ.ศ.2562
สินทรัพย์		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	13,679.63	46,715.57
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	48,222.58	50,908.81
สินค้าคงเหลือ – สุทธิ	5,451	7,024.95
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น (รวมเงินลงทุนทั่วไป)	12,594.28	11,580.88
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	79,947.28	116,230.21
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	151,097	156,808.28
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน – สุทธิ	116,013	105,854.09
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	4,473	2,458.19
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น (รวมเงินลงทุนอื่น และเงินฝากที่มีภาระผูกพัน)	86,924	3,215.20
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	358,507.13	268,335.76
รวมสินทรัพย์	438,454.41	384,565.96
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	8,795.34	11,574.16
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	77,607.84	75,094.40
เงินกู้ยืมระยะยาวส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	2,806.33	9,040.64
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	18,000.00	18,000.00
ส่วนของหนี้สินภายใต้ใบอนุญาตให้ดำเนินการ		
ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	8,489.95	23,240.99
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	4.97	2.47
หนี้สินหมุนเวียนอื่นๆ	11,848.57	3,824.04
รวมหนี้สินหมุนเวียน	127,553.00	140,776.71
เงินกู้ยืมระยะยาว	109,085.55	102,143.30
หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	497.97	572.93
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	865.36	821.27
หนี้สินภายใต้ใบอนุญาตให้ดำเนินการ	42,001.94	38,598.01
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น (รวมประมาณการหนี้สินสำหรับการรื้อถอน)	73,963.58	8,308.30
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	226,414.39	150,443.81
รวมหนี้สิน	353,967.40	291,220.52
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนที่ออกและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	141,959.31	141,959.31
ขาดทุนสะสม	(49,410.15)	(40,650.96)
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	(8,348.89)	(8,248.89)
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	286.75	285.99
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	84,487.01	93,345.44
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	438,454.41	384,565.96

สินทรัพย์

- **สินทรัพย์รวม** ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เพิ่มขึ้น เป็น 438.45 พันล้านบาท เมื่อเทียบกับ 384.57 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2562 ส่วนใหญ่จากสินทรัพย์สิทธิการใช้จากการปรับใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16
- **ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น (สุทธิ)** ลดลงเป็น 48.22 พันล้านบาท ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เมื่อเทียบกับ 50.91 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2562 ลดลงจากรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม
- **ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (สุทธิ)** ลดลงเป็น 151.10 พันล้านบาท ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เมื่อเทียบกับ 156.81 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2562 จากการปรับใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16 ส่งผลให้สินทรัพย์ตามสัญญาเช่าถูกบันทึกภายใต้รายการสินทรัพย์สิทธิการใช้ จากก่อนหน้าที่ถูกบันทึกภายใต้รายการ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
- **สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (สุทธิ)** กลุ่มบริษัท มีสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (สุทธิ) เพิ่มขึ้นเป็น 116.01 พันล้านบาท ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เมื่อเทียบกับ 105.85 ณ สิ้นปี 2562 จากใบอนุญาตใช้งานคลื่นความถี่ 2600 MHz ซึ่งได้รับในปีนี้

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

- **หนี้สินรวม** ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 กลุ่มบริษัท มีหนี้สินรวม จำนวน 353.97 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.55 จาก ณ สิ้นปี 2562 ส่วนใหญ่จากหนี้สินตามสัญญาเช่า (รวมประเภทหมุนเวียนและไม่หมุนเวียน) จากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16 ในปีนี้
- **เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น** เพิ่มขึ้นเป็น 77.61 พันล้านบาท ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เมื่อเทียบกับ 75.09 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2562 ตามการขยายตัวของธุรกิจ
- **หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยจ่าย** (ประกอบด้วยเงินกู้ยืมระยะสั้นและเงินกู้ยืมระยะยาว ไม่รวมหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน) ลดลงร้อยละ 1.69 จาก ณ สิ้นปี 2562 เป็น 120.69 พันล้านบาท จากการทยอยจ่ายคืนเงินกู้ยืมในปี
- **ส่วนของผู้ถือหุ้น** ส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มบริษัท ลดลงร้อยละ 9.49 จากปีก่อนหน้า เป็น 84.49 พันล้านบาท ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เนื่องจากผลกระทบของการปรับใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16 ซึ่งถูกหักออกจากกำไรสะสม ต้นงวด

สภาพคล่องและแหล่งเงินทุน

งบการเงินรวม หน่วย : ล้านบาท	30 มิถุนายน	
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2562
งบกระแสเงินสดรวม		
กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไปใน)กิจกรรมดำเนินงาน	11,461.71	(60.80)
กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน	(37,215.40)	(19,347.37)
กระแสเงินสดได้มาจากกิจกรรมจัดหาเงิน	(7,298.80)	16,920.42
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(33,052.49)	(2,487.75)
ยอดยกมาต้นงวด	46,715.57	8,825.95
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน	16.55	(15.32)
ยอดเงินคงเหลือสิ้นงวด	13,679.63	6,322.88

- **กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน** ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 กลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเป็น 11.46 พันล้านบาทซึ่งปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าด้วยรายได้และฐานลูกค้าที่เพิ่มสูงขึ้นพร้อมการมุ่งเน้นบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงและการได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT refund)
- **กระแสเงินสดใช้ไปสุทธิจากกิจกรรมลงทุน** เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เป็น 37.22 พันล้านบาท ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 ส่วนใหญ่จากเงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน เนื่องจากมีการชำระค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่ 900 MHz และ 2600 MHz ในไตรมาส 1 ปี 2563
- **กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน** ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 กลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินสุทธิเป็นลบ 7.30 พันล้านบาท จากการจ่ายคืนเงินกู้ยืมในระหว่างไตรมาส และผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16 ทำให้มีการบันทึกเงินสดจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเข้าภายใต้กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

➢ **การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ**

- **อัตราส่วนสภาพคล่อง** กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราส่วนสภาพคล่องเป็น 0.63 เท่า ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับ 0.59 เท่า ในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า
- **อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร** กลุ่มบริษัทฯ มีกำไรขั้นต้นในไตรมาส 2 ปี 2563 และครึ่งแรกของปี 2563 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าตามรายได้ที่เพิ่มขึ้น ขณะที่การบริหารค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขยายโครงข่ายและบริการ ทำให้อัตรากำไรขั้นต้นปรับตัวดีขึ้นเป็นร้อยละ 17.24 ในไตรมาส 2 ปี 2563 เทียบกับร้อยละ 16.97 ในไตรมาส 2 ปี 2562 และมีอัตรากำไรขั้นต้นในครึ่งแรกของปี 2563 ที่ร้อยละ 16.88 อัตรากำไรสุทธิเป็นติดลบร้อยละ 6.91 ในไตรมาส 2 ปี 2563 (ไม่รวมผลกระทบจากการปรับมาใช้มาตรฐานการบัญชี TFRS16) เนื่องจาก

ค่าเสื่อมราคาเพิ่มขึ้นตามการขยายและเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่าย รวมถึงการเริ่มรับรู้ค่าตัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้งานคลื่นความถี่ 2600MHz

- **อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น** เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.19 ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เมื่อเทียบกับร้อยละ 3.10 ในปีก่อนหน้าจากหนี้สินของกลุ่มบริษัท ที่เพิ่มขึ้น ตามการขยายธุรกิจ การเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายและการให้บริการอย่างต่อเนื่องและการใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน
ทั้งนี้ กลุ่มบริษัทฯ สามารถชำระหนี้สินและปฏิบัติตามข้อผูกพันตามสัญญาทางการเงิน โดยหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยจ่ายของกลุ่มบริษัทฯ เป็นการระดมทุนผ่านการออกและเสนอขายหุ้นกู้ กลุ่มบริษัทฯ มีการค้ำประกันถึงวินัยทางการเงินอย่างเคร่งครัดและมีทางเลือกในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากตลาดตราสารหนี้ เช่น กระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่ทยอยปรับตัวดีขึ้นตามการขยายตัวของธุรกิจ เงินปันผลรับ หน่วยลงทุนและการขายสินทรัพย์เข้ากองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมดิจิทัล (DIF) เป็นต้น
- **อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้** อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) ของกลุ่มบริษัทฯ เป็น 3.02 เท่า ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 และ 2.97 เท่า ณ ครั้งแรกของปี 2563 ลดลงจาก 3.83 เท่า และ 3.86 เท่า ในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ตามลำดับ เป็นผลจากดอกเบี้ยจ่ายที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นตามหนี้สินระยะยาวที่มีระยะเวลาครบกำหนดชำระที่ยาวขึ้นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ กลุ่มบริษัทฯ สามารถชำระหนี้สินและปฏิบัติตามข้อผูกพันตามสัญญาทางการเงินตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น
- **อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ (cash basis)** ของกลุ่มบริษัทฯ เพิ่มขึ้นเป็น 7.82 เท่า ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เมื่อเทียบกับ 1.39 เท่า ในปีก่อนหน้า จากการได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT refund) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานปรับตัวดีขึ้น
- **อัตราส่วนหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ต่อหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยทั้งหมด** ลดลงเป็น 0.21 เท่า ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เมื่อเทียบกับ 0.36 เท่า ในปีก่อนหน้า ตามการลดลงของหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยที่ครบกำหนดภายใน 1 ปีของกลุ่มบริษัทฯ
- **อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินต่อหนี้สินรวม** ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2563 เท่ากับ 0.0 เท่า เนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ ไม่มีเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

➤ ปัจจัยที่อาจมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานของบริษัทฯ ในอนาคต

ในไตรมาส 2 ปี 2563 อุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เดิมไตรมาส ส่งผลกระทบต่อรายได้จากบริการข้ามแดนอัตโนมัติและรายได้ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ในขณะที่การแข่งขันในอุตสาหกรรมยังอยู่ในระดับสูง โดยผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเน้นด้านคุณภาพเครือข่าย ข้อเสนอที่คุ้มค่าทั้งด้านบริการข้อมูลและแพ็คเกจที่ผสมผสานผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ทั้งนี้ โทรมูฟ เอช ยังเติบโตสูงเหนืออุตสาหกรรมและเป็นผู้ให้บริการเพียงรายเดียวที่รายงานการเติบโตของรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งจากปีก่อนและไตรมาสก่อนหน้า โดยมีรายได้จากการให้บริการเติบโตร้อยละ 3.3 จากปีก่อนและร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้าเป็น 20.2 พันล้านบาทในไตรมาส 2 ปี 2563 ฐานผู้ใช้บริการรวมของโทรมูฟ เอชเป็น 30.16 ล้านราย แบ่งเป็นลูกค้าระบบรายเดือน 9.01 ล้านรายและระบบเติมเงิน 21.15 ล้านราย ขณะที่รายได้ต่อผู้ใช้บริการต่อเดือน (Blended ARPU) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.61 จากปีก่อนและร้อยละ 1.53 จากไตรมาสก่อนหน้าเป็น 216 บาทในไตรมาส 2 ปี 2563 ทั้งนี้ การแข่งขันในอุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่มีพัฒนาการเชิงบวกมากขึ้น จากการทยอยปรับราคาแพ็คเกจแบบความเร็วคงที่แต่ไม่จำกัดปริมาณดาต้า (fixed-speed unlimited data) และแพ็คเกจเติมเงินสำหรับการโทรด้วยเสียง เพื่อเพิ่ม ARPU สิ่งเหล่านี้ ร่วมกับความต้องการใช้งาน 5G ดาต้าและธุรกรรมดิจิทัลที่เพิ่มสูงขึ้น จะช่วยส่งเสริมการเติบโตให้กับโทรมูฟ เอชต่อไป

การแข่งขันในอุตสาหกรรมโทรคมนาคมในประเทศไทย รวมถึงความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและเทคโนโลยีที่มีการใช้งานธุรกรรมและบริการดิจิทัลมากขึ้น เป็นปัจจัยที่อาจมีผลต่อการดำเนินงานหรือฐานะทางการเงินในอนาคตของกลุ่มบริษัทฯ ทั้งนี้ ความมุ่งมั่นของกลุ่มบริษัทฯ ในการนำเสนอสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าในยุคดิจิทัลได้ดียิ่งขึ้น การผสานบริการและสิทธิประโยชน์หลากหลายภายใต้กลุ่มทรู การมีพันธมิตรที่แข็งแกร่งด้านช่องทางกระจายทั่วประเทศ รวมถึงโอกาสในการเติบโตจากการรุกการขายไปยังพื้นที่ซึ่งกลุ่มบริษัทฯ ยังมีส่วนแบ่งตลาดไม่สูงนัก น่าจะส่งผลให้กลุ่มบริษัทฯ เติบโตได้อย่างต่อเนื่อง